

## Tárgytematika

### A társadalomtudományi kutatások módszertana

N\_DO01

**Tárgyfelelős neve:** dr. Vavró István

**Félév:** 2011/12/1

---

#### OKTATÁS CÉLJA

A tantárgy keretében a hallgatók megismerik a társadalomtudományi kutatásokban, ezen belül a jogtudományban leggyakrabban alkalmazott kutatási módszereket. Ismereteket szereznek ezek alkalmazásáról, alkalmazhatóságáról, az egyes módszerek előnyeiről és korlátairól. Megismerik azokat a módszereket, amelyek a társtudományokkal kölcsönösen alkalmazhatók és azokat, amelyek elsősorban a jogtudományok területén hasznosíthatók. Külön kitérünk a tárgy során annak ismertetésére, hogy milyen módszerek alkalmazhatók az alapkutatásoknál, a vizsgálni kívánt társadalmi jelenségnél és milyen módszerek az azokat kezelő, a társadalmi választ alkalmazó szervezeteknél, intézményeknél, hatóságoknál.

A tárgy oktatása keretében megkülönböztetett figyelmet kell fordítani a bűnözés vizsgálatára, a bűnözés és más negatív jelenségek összehasonlítására, a jogalkalmazó, bűnüldöző és igazságszolgáltató szervek működésének vizsgálata során alkalmazható módszerekre. A tárgy ismerteti a demográfiában, a kriminológiában és a szociológiában alkalmazott módszereket. A módszerek alkalmazása során külön is hangsúlyosan foglalkozni kell a statisztikai módszertan, mint a tömegjelenségek vizsgálatára szolgáló tudomány problémáival, különös tekintettel a kriminálstatisztika helyzetére.

---

#### TANTÁRGY TARTALMA

1. Paradigmák és elméletek a társadalomtudományban. Az okság kérdése
  2. A kutatási cél, kutatási terv és kutatási pályázat
  3. A téma szakirodalmának áttekintése
  4. A téma konceptualizálása, a témához kapcsolódó fogalmak definíciója
  5. Operacionalizálás, a fogalmak mérésének variációi
  6. A mintavétel logikája
  7. A megfigyelés módja i. (kísérletek, kőrőíves vizsgálatok, kvalitatív terepkutatások)
  8. A megfigyelés módjai ii. (beavatkozás-mentes vizsgálatok, értékelő kutatások)
  9. Kvalitatív adatelemzés, az adatok kvantifikálása
  10. Kvantitatív adatelemzés
  11. Etikai szempontok a társadalomtudományi kutatásban
  12. Könyvtárhasználat és a legismertebb internetes site-ok felhasználása
- 
1. A tömegjelenségek és az egyedi jelenségek vizsgálatának módszertani kérdései.
  2. Az egyedi jelenségek és a tömegjelenségek kapcsolata. Deviáns magatartások, devianciakutatás, összehasonlító vizsgálatok.
  3. A negatív jelenségek közötti sztochasztikus kapcsolatok, az alkalmazható módszerek és azok korlátai.
  4. A bűnözés mint negatív társadalmi tömegjelenség, elemei, struktúrája, dinamikája, az intenzitás kérdései.
  5. A statisztikai módszerek alkalmazása a társadalomtudományokban, ezen belül a demográfiában, a

szociológiában és a kriminológiában.

6. A latencia vizsgálata, a struktúra és a dinamika kapcsolata, az alanyi és a tárgyi oldal összehasonlítása, intenzitás, prognóziskészítés.

---

## SZÁMONKÉRÉSI ÉS ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE

Beszámoló (3 fokozatú)

---

### KÖTELEZŐ IRODALOM

#### **Kötelező irodalom:**

1. Earl Babbie: (2003) A társadalomtudományi kutatás gyakorlata. Balassi Kiadó Budapest, 564 p.

2. Andorka Rudolf (2006) : Bevezetés a szociológiába. 33-47.p. és 97-114.p.

Kovacsicsné Nagy Katalin: Bevezetés a kriminálinformatikába. Akadémiai Kiadó, Bp. 1968

Gönczöl-Kerezsi-Korinek-Lévay: Kriminológia-szakkriminológia. Komplex Kiadó, Bp. 2006

Kovacsicsné Nagy Katalin: Igazságügyi statisztika. Rejtjel Kiadó, Bp. 2002

Korinek László: Rejtett bűnözés, KJK, Bp. 1988

Vígh József: Kauzalitás, determináció és prognózis a kriminológiában. Akadémiai Kiadó, Bp. 1980

#### **Ajánlott irodalom:**

Andorka Rudolf-Cseh-Szombathy László-Vavró István: Társadalmi elítélés alá eső magatartások területi különbségei. Statisztikai Szemle, 1968. évi 1 és 2. szám

Balázs József: A bűnözés statisztikai koncepciójának kérdéséhez. Jogtudományi Közlöny, 1970. évi 8. sz.

Cseh-Szombathy László: Az öngyilkosság társadalmi jellege. Demográfia, 1963. évi 2. szám

Csonka József-Vavró István: Az alkoholizmus és a bűnözés. Statisztikai Szemle, 1965. évi 8 és 9. szám

Diczig István: A latens bűnözés vizsgálatának lehetőségeiről. Belügyi Szemle, 1971. évi 2. szám

Hoóz István: A bűnözésre vonatkozó adatok elemzésének néhány problémája. Belügyi Szemle, 1968. évi 3. szám

Kovacsics József: A fiatalkori bűnözés okaira vonatkozó kutatásokról. Magyar Jog, 1962. évi 3. szám

Kulcsár Kálmán: Demográfiai tényezők jelentősége a bűnözésben. Demográfia, 1959. évi 2 és 3. szám

Gönczöl Katalin: A hátrányos helyzet és a bűnözés. Valóság, 1982. évi 8. szám

Kertész Imre: A bűnözés társadalmi háttere. Jogtudományi Közlöny, 1981. évi 2. szám

Király Tibor: A bűnözés megelőzése. Magyar Tudomány, 1985. évi 5. szám

Kovacsicsné Nagy Katalin: A visszaesők demográfia jellemzői és tipizálása. Belügyi Szemle, 1984. évi 6. szám

Vavró István: A kriminológiai és a büntetőjogi büntett fogalom néhány kérdése. Belügyi Szemle, 1969. évi 7. szám

Vavró István: Iskolai végzettség, társadalmi helyzet, bűnözés. Statisztikai Szemle, 1986. évi 3. szám